

Ummæli

Tilverutøk

Heðin Klein:
Vegjagros. Yrkingar.
Fannir 1994. 32. s.

Regin Dahl er gitin fyrri teir sjáldsomu titlarnar á yrkingasøvnunum, men eisini aðrir færoyiskir høvundar royna seg í hesari ítrótt. Heðin Klein er ein teirra, og fyrsta savnið hjá honum hevði tað tølundi heitið »Væmingar og vaggandi gjálv«. Tað næsta æt stutt og greitt »Strandvarp«, tað triðja »Ljóðsins ljós« og nú tað fjórða »Vegjagros«. Tann litlitalni titlulin líkist honum á øðrum savninum, men har var annars lítið samsvar ímillum titlul og tað í mangar mátar fullborna innihaldi. Í hesum færi heilir Heðin Klein seg kanska eisini at tí óbeinleidis týðninginum av titlinum: sutt og risið hár? Lesarin hevur í hvussu er nóg mikið í at velja.

Ikki er tað rúgvismikið, savnið, 21 yrkingar býttar í fimm partar. Og so fyrsta yrkingin, sulin stendur fyrri seg sjálva. Inngangsbønin. Hon eitur »Januar« og hevur undirtitulin *Strikumynd*:

Her standa nakrar hœmlur
Og raða berar
Og bitnar upp
Úr rummiskum kava
Og allastaðni um tær
Dygst framvið
Seyðaspor umskarast
Ferð eftir ferð
Í hvitari verð
Úr fjøru á veg
Í fjøru á veg
Á veg úr fjøru
Í fjøru

Tær trettan reglurnar ganda eina vetrarmynd fram. Gongdin í yrkingini er at lata innlit frá sær í dropum, ein fyrri og annar eftir. Lagt verður fyrri við myndini av teimum beru hœmlunum í kavanum. Men tær eru ikki bara berar, men »bitnar upp«. Líðandi kemur tað fram, at seyðaspor eru allastaðni, og nú broytist yrkingin. Til miðjuna eru reglurnar ikki rímaðar – við góðum vilja kanst tú kanska finna okkurt hálvrím – men nóg knappiga bera tær reglur upp á rím, umframt at endurtøka við smáum broytingum verður brúkt. Tónin gerst messandi og manandi. Lýsingin av hvussu seyðurin fábroytt gongur úr og í fjøruna, minnir eitt sindur um »Hitt

blinda líðið« hjá Christiani Matras. Sostatt verður myndin víðkað og fevnir nú eisini um mannalívið.

Yrkingarnar í fyrsta parti eru ein hálvan av náttúr-unnar undri. Her er ein ov-urhonds alskur til foldina og alt á henni gror, men eisini til heimbygdina, til ánnu, helluna, havið, »Nú ið tíðin er farin / Av bygdini«. Men fyrsta yrkingin í partinum stendur fyrri seg sjálva og er fullkomiliga ørvísi. »Gras-rót« er speisk og polemisk yrking við ørindum sum hesum:

Grasið eigur ikki at
mótma
Grasið er grønt ella grátt
ella okkurt
Grasið eigur at tuga
Og tú sum tegir samtykkir

Í átta ørindum verður njelt inn á grasið, sum bara er til fortædd og ikki dugir sær hóg. Lesarin kann skifta »grasið« út við »tey ar-beiðsleysu« ella »fólkið«, so kemur ein hugvekjandi útsøgn fram. Nakkað í tráð við ta ferðina, tá ið leiðslan í Eysturtyklandi gramdi seg um, at fólkið ikki visti sitt egna besta. Bertolt Brecht skeyt upp, at leiðslan skifti fólkið út.

Annar partur sigur í høvudsheitum frá bygdini, bæði sum fyrritryt og í stóðum í næstan ekspressionistiskum lýsingum av hendinum og minnum. Vit eru rætt við jarman og sparlán, vit hoyra um Sjúrdá bøndu, sum í spei hevur fingið bóndanavnið, júst tí hann hevur selt jorðina: »Kerari var tær katturin / Enn snóraperlar«. Men ikki verður hann mettur minni maður fyrri tað.

Broytingarferpurin herjar allastaðni:

Rýma Rýma
Og renna teg í
Fara tað er at koma
Og siga farvæl
Sum er góðan dag

Men fepurin er kanska neyðugur fyrri »At táttu / tinar røtur«. Men hendar royndin ikki vera dýrgoldin? Ikki bara fyrri bygdina, men eisini fyrri tey, sum í henni bóðu og búgva.

Fremst í hesum partinum stendur »Barn«, sum ger eina ediliga mynd av fatan-erheiminum hjá barninum. Hugflogið og tað itøkiliga taka saman hendur. Ævin-

týrið um Snjóhvítu og dvørgarnar er sjálvsagt farið fram í bygdini, og mamma ta jagstraðu prinsessuna var omma frásøgumannin. Tá ið Várharna skapaði heim-in, fór eisini hetta fram í náminu av bygdini, og ein av hirðunum, sum goymdi at seyðinum, tá ið Jesus varð føddur, »Er abbi min...«

Hvøði yrkingin steðgað her, hvøði hon staðið sum ein poetisk mynd av barnsins sterka hugaheimi. Ein hugaheimur, sum sjálvsagt leggur seg nær upp at gerandisdegnum, upp at tí, sum barnið kennir. Men yrkingin skal partu koma við einari frageiðing til yrkingina. Hann vil dýpa tekstin, lítur ikki á, at hann kann standa einsamallur. Men beint móti ætlanini dregur seinasta ørindið frá tekstinum, grynir hann.

Tey bæði fyrstu ørindini í »Barn« darra av kenslu-bornari umheimsfatan, meðan triðja ørindið, frageiðing, har perspektivið skal leingast og setast upp á pláss, bara er til ampa.

Triðji partur er settur saman av eksistentiellum tekstum, har varislig tøk verða tikið við tilveruna. Sagt verður frá kensluni av at vera hvørki so ella so, hvørki livandi ella deyður, at vera í einum limbo uttan fyrri veruleikarnar. Kenslan av ikki at røka ella náa tað, sum tú heldur teg skula, varhugin av altíð at vera eitt vet ov seinur, er eisini frammarlaga.

Yrkingarnar í næsta partinum eru bersagnari og speiskari. »Tá neyðin er størst / Er hjálpin / Langt av landi / Skotin«. Lesarin er vanur við at enda titlusettingin við einum sissandi uppskyoyti, og hann órógvast tiskil.

»Tú manaði einki« er eins lítið hjartskygd. Í fyrstani. Einkin er komið burtur úr skrivingini, einki sæst eftir. So flytur yrkingin seg av moldum og út á hav, út til skipið, hvørs slóð heldur ikki varar við: »Sí kjalar-vørrurin / Er / Og fer«. Men fyrri tað hevur skipið gjørt vart við seg og gjørt sitt. Her er tað kanska upp á sitt pláss at endurgeva tekstin á gravsteinum hjá Keats: »Here lies one whose name was writ in water«.

»Prusið« er í fyrstu atlogu um sjúku og sníkjandi

deyða. Ikki tann persónliga, men um dalkingina og týningina av jorðini. Teir alra-flestu tekstirnir – kanska allir – hava snúð seg um einstaklingin og hansara upplivingar av umhvørvi og sær sjálvum. Nú er tað foldin, fyrritrytin, sum er á skránni, og skaldsins mongu ellis- og tilveruvomm eru eina løtu skúgv-áð til viks.

Hendingaferð, í einstøkum setningum, kann Heðin Klein knappiga minna um Carl Jóhan Jensen, men í seinastu yrkingini, »Ein ókomman dag«, hevði tú næstan – men ivaleyst bara næstan – kunnað fingið onkran at hildið, at her var CJJ upp á spæl. Tey tor-skildu ørðini, viðhvørt kanska heimagjard, og tann rætti stílin, sum í stóðum ber á brá koduskrit, alt hetta fær teg at hugsa um Carl Jóhan Jensen.

Fyrstu ørindini siga frá vána svøvn, tá ið tað er ljós og turkur, meðan tað er lagamanni at sova í toku og regni. Triðja ørindið dregur kreppuna upp, at tað er gott at ligga í dvala í sovordnum tíðum, meðan fjórða ørindið orðar framtíðarvónina: »O vaksid tú vaksid tú Sum blindur gróður / Upp / Í ein ókomman dag«.

Summar av yrkingunum í »Vegjagrosi« eru einfaldar at lesa, tað heldur teg í hvussu er skilja tær bein-anvegin. Aðrar krevja, at tú lesur tær fleiri ferðir, um tú ætlar at finna tær eina rívu, ið kann benda teg á innlit.

Hóast tónin sum heild er lágalmur, so er skrivingarlagið iððum demonstratiivt, pointerað. Hvør reglan leggur fyrri við stórum, og stóru stavar verður javnan brúkt mitt í regluni fyrri at draga eitthvørt fram. Somuleiðis eru samansett orð al-ofast í tveimum. Rytman gerst á henda hátt eitt sindur staccato.

»Vegjagros« er kanska ikki eitt fullbórið savn, men tað er kortini í mangar mátar eitt gott yrkingasavn. Fleiri av tekstunum er orð-adrir so greitt og klárt, at teir verða standandi fullkomiliga livandi í minninum á lesaranum, langt aftaná, at hann hevur lagt savnið frá sær. Aðrir fólstað ikki so týðuligir, men arbeida við-ari í tínum huga, so at tú fleiri ferðir trívur eftir sav-ninum fyrri at lesa umaftur. Og hvussu nógvar partur kanst tú siga tað um?

Jógvan Isaksen

Pizzeria

Tlf. 18866

MENÚ

1. Napoli	60,-
2. Santa Lucia	65,-
3. Centadina	65,-
4. No Name	65,-
5. Capriciosa	67,-
6. Cufa	70,-
7. Calzone	70,-
8. Rustiana	67,-
9. Vegetabile	67,-
10. Quattro Stagioni	70,-
11. Prato	70,-
12. Siciliana	72,-
13. Sicula	67,-
14. Marinara	75,-
15. Tagliatelle	75,-
16. Sporty	75,-
17. Roma	67,-
18. Pizza Neptun	70,-
19. Margherita	65,-
20. Mama Mia	70,-
21. Pizza vegetale II	67,-
22. Pizza Hawaii	67,-
23. Pizza Pepperoni	65,-
24. Pizza Casanova	70,-
25. Pizza Labamba	70,-
26. Highlander	65,-
27. O Sole Mio	65,-
28. English Pub Pizza	63,-
29. Hawaii Pepperoni	65,-
30. Tutti Frutti	65,-
31. Steak Mexican pizza	65,-
32. Njals Calzone	80,-

Utkoyring av pizza: kr. 30,- pr. tur
Delivery by taxi: kr. 30,- each order
Aukoyringar: kr. 10,- kr. 30,- per bestilling
Opningstíðir: hvarvirkjast kl. 17.00-23.00
Tlf. 18866-948 18864

Pizzeria

Tlf. 18866

Lýsingartorgið

nú hvønn dag

Tað rætta lýsingartorgið - bara í Sosialinum FIMM ferðir um vikuna